

Handläggare: Åsa Malmgren
Telefon: 08- 508 20 310
Sonja Sandberg
Telefon: 08- 508 14 019

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Ansökan hos Socialstyrelsen om utvecklingsmedel för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden

Förslag till beslut

Ansökan görs hos Socialstyrelsen om att erhålla 2.660.000 kr i utvecklingsmedel för projektet ”Ekonomi i fokus - en strukturerad metod för att förebygga hemlöshet” tiden 1 februari 2008 – 31 januari 2010.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Margaretha Selin
Avd.chef individ-
och familjeomsorgen

Marie Petterson
Avd.chef
arbete och bistånd

Sammanfattning

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att fördela utvecklingsmedel i syfte att arbeta mot hemlöshet, motverka vräkningar och hemlöshet bland barn, enligt regeringens strategi ”hemlöshet- många ansikten mångas ansvar.” Regeringen har avsatt utvecklingsmedel för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Totalt finns 47 700 tkr under två år att ansöka om.

Förvaltningen vill förstärka insatserna med ekonomisk rådgivning i främst barnfamiljer men också för personer med sammansatt problematik för att förhindra att vräkningar kommer till stånd. Genom projektet ska deltagarna erbjudas ett strukturerat sätt att hantera sin ekonomi och uppmärksammas på faktorer som är viktiga för att de långsiktigt ska kunna sköta ekonomin. Projektet riktar sig också till personer i försöks- och träningsboenden med målet att de ska få en bostad på den reguljära bostadsmarknaden. Projektet bygger på samverkan internt inom förvaltningen samt ett organiserat samarbete med bostadsförmedlingen, bostadsföretag, hyresvärdar, kronofogdemyndigheten, landstingets psykiatri samt överförmyndarnämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom individ- och familjeomsorgen.

Bakgrund

Inom individ- och familjeomsorgens verksamheter riktade till barn, vuxna och familjer och inom arbete och bistånds enheter för försörjningsstöd och arbetsmarknad, flyktingmottagning finns människor som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Svårigheterna att hantera sin ekonomi kan vara både en orsak till och en följd av andra problem.

Sedan 1 juli 2007 är Enskede-Årsta och Vantör en förvaltning. I det stora stadsdelsområdet med drygt 80.000 invånare lever människor i delområden under helt olika livsvillkor. I Folkhälsoinstitutets* kommunala basfakta finns barnfattigdomsindex redovisade. Enligt detta levde 30 procent av totalt 7159 barn i åldern 0- 17 år i Vantör i ekonomiskt utsatta hushåll 2004. I Enskede-Årsta var det 15 procent av totalt 8825 barn som levde i motsvarande situation, samma procent som för länet i sin helhet.

För en familj eller en ensamstående person med psykisk problematik och eller missbruksproblematik, som har öppenvårdsinsatser inom individ- och familjeomsorgen, kan det vara svårt att koncentrera sig och delta i dessa om de ekonomiska problemen med skulder hela tiden tränger på. Oavsett om svårigheterna att hantera sin ekonomi förekommer parallellt med missbruk och andra problem eller inte, innebär den situation dessa människor befinner sig i risker för barnens utveckling. En familjs ekonomiska problem och oförmåga att planera ekonomin långsiktigt innebär en stor otrygghet för barnen. I början på månaden kan det finnas förhållandevis gott om pengar i familjen för att det i slutet av månaden knappast finns pengar till så basala behov som mat. Det kan också finnas en oro hos barnen över hyresskulder och risk för vräkning. Detta innebär risker för barnens utveckling såväl på kort som på lång sikt. Om föräldrarna inte har struktur på sin ekonomi riskerar situationen att föras över till barnen så att även de får svårigheter att hantera sin ekonomi i framtiden. Om en familj eller ensamstående vuxen blir vräkt innebär detta en katastrof för alla inblandade och ett misslyckande som är svårt att reparera. Med de allt hårdare krav som ställs från hyresvärdar för att godkänna presumtiva hyresgäster är chanserna att få ett nytt hyreskontrakt efter en avhysning små.

Under perioden 1 juli till 31 oktober 2007 har det till förvaltningen inkommit 41 underrättelser om avhysning från kronofogden samt 135 meddelanden om uppsägning på grund av obetalda hyror. Antal boende som riskerar avhysning på grund av störande beteende är ej inräknade.

Det är angeläget att förstärka och utveckla budget- och skuldrådgivningen kring familjer och ensamstående vuxna som hotas av vräkning, och kring de personer som i sin rehabilitering fått ett boende i försöks- och träningslägenheter. Det gäller även samverkansformer internt och externt.

(* Se www.fhi.se- kommunala basfakta)

Pågående insatser inom förvaltningen

Budget- och skuldrådgivning

I förvaltningen arbetar tre budget- och skuldrådgivare. Arbetet omfattar tre arbetsområden budgetrådgivning, skuldrådgivning och skuldsanering. Erfarenheterna från Vantör visar att huvuddelen av insatserna är budgetrådgivning, då många skulddrabbade har bristande kunskaper i hur man hanterar sin vardagsekonomi. Arbetet handlar ofta om långvariga kontakter och ett långsiktigt arbete där fokus ligger på att bringa en struktur i vardagsekonomin. Klientens egenansvar utökas efterhand i den takt han/hon förmår. Genom den nya skuldsaneringslagen, som trädde i kraft 1 januari 2007 har kommunen fått en utökad skyldighet att ge råd- och stöd till personer som söker skuldsanering och därefter bistå den enskilde under de fem år som hela processen tar. Budget- och skuldrådgivarna har kontakt både med personer som har/inte har andra kontakter inom förvaltningen. Samarbete finns med Överförmyndarnämnden kring frågor om godmannaskap men behöver utökas. För de personer god man blir aktuell, tar det cirka ett år innan en god man kan tillsättas. Det blir därför nödvändigt att som ett första steg i budget- och skuldrådgivningsarbetet, använda sig av egna medel i vissa ärenden.

Uppsökande verksamhet

Tidigare har inom Enskede-Årsta stadsdelsnämnd pågått ett projekt 2003-2006 med stöd av Socialstyrelsens utvecklingsmedel för att med tidiga insatser förebygga hemlöshet. En uppsökarfunktion inrättades. Uppsökningsuppdraget riktade sig till alla personer som hade boenderelaterad problematik och som inte var tidigare kända inom förvaltningen. Denna insats ledde till ett nära samarbete med de allmännyttiga bostadsbolagen samt ett antal privata hyresvärdar och bostadsrättsföreningar i Enskede-Årsta. Samarbetet föll väl ut och pågår även i dag. Uppsökarna hade direktkontakt med störningsombuden och förvaltarna i området. Många av de personer uppsökarna nådde var inte motiverade till kontakt med socialtjänst och psykiatri. Uppsökarna inledde ett motivationsarbete samt hjälpte till att ta reda på klienternas skuldbild (främst hyresskulder) samt att upprätta avbetalningsplaner och länkade därefter klienten till handläggare inom enheten för bistånd, till boendestödjare eller vuxenheten. Likaså utvecklades ett nära samarbete med psykiatrin som erbjöd klienterna snabba akutinsatser för att förbygga vräkning. Den nära förestående avhysningen kunde oftast avvärjas och förvandlas till korttidskontrakt, med speciellt riktade insatser mot hyresskulder och störningar.

Inom individ- och familjeomsorgen arbetar nu två uppsökare. De har fokus på människor med missbruks- och eller psykiska problem och hemlöshet. De har också kontakt med ett antal människor utan egen bostad som flyttar runt i stadsdelsområdet, sover hos bekanta eller i husvagnar. Det är människor som ännu inte är inne i en rehabiliteringskedja och fått möjlighet till boende i försöks- eller träningsboende. I uppsökarnas uppdrag ingår också att söka upp personer som anmälts på grund av störande. Meddelanden från hyresvärdar

om att hyresgäster riskerar att bli avhysta på grund av hyresskuld går för närvarande till enheten för försörjningsstöd, som skickar ut erbjudande om kontakt med förvaltningen. Erfarenheterna från det gamla projektet och uppsökarnas nuvarande arbetsmetoder kommer att utgöra en grund för det nya projektet.

Försöks- och träningslägenheter

Förvaltningen har 125 försöks- och träningslägenheter samt ett blockförhyrt träningsboende med 26 lägenheter för personer som saknar egen bostad. Boendestöd, stöd av behandlingsassistenter och familjebehandlare ges för att komma vidare mot att få en egen lägenhet. En bosamordnare ansvarar för verksamheten och har ett kontinuerligt samarbete med hyresvärdar och bostadsförmedlingen.

Projektet ”Ekonomi i fokus en strukturerad metod för att förebygga hemlöshet”

Målgrupper

- Ensamstående personer med sammansatt problematik och kontakter inom individ- och familjeomsorgen och eller försörjningsstöd
- Barnfamiljer med ekonomiska problem och som har kontakter inom individ- och familjeomsorgen och eller försörjningsstöd, eller psykiatri
- Familjer och ensamstående vuxna som hotas av vräkning
- Personer boende i förvaltningens försöks- och träningsboende.

Syfte med projektet

Att ge berörda personer och familjer ett sammanhållet stöd samt budget- och skuldrådgivning i syfte att förhindra att vräkning sker. Hemlösa personer i försöks- och träningsboende ska ges motsvarande stöd för att öka deras möjligheter att få en egen bostad utan speciella villkor.

Arbetsmetod

Arbetsmetoden för budget- och skuldrådgivningen i projektet utgår från en trestegsmodell. Första steget i arbetet är att bringa struktur i vardagsekonomin. Att den enskilde tar kontroll över sina vardagsräkningar och lär sig att planera sina inkomster och utgifter och att kunna se de ekonomiska konsekvenserna av olika handlanden. Arbetet sker tillsammans med den enskilde med regelbundna besök. När vardagsekonomin är i balans, går arbetet över till steg två, skulderna. Vad går att göra åt skulderna? Steg tre är skuldsanering. Flertalet av alla skuldsatta når inte till detta steg, då skuldsituationen eventuellt kan lösas på annat sätt eller att den enskilde inte uppfyller de kriterier som skuldsaneringslagen kräver.

Förväntat resultat

- Avhysningar av barnfamiljer kan undvikas.
- Fler boende i försöks- och träningslägenheter blir godkända som hyresgäster på reguljära bostadsmarknaden.
- Metoder för regelbunden, strukturerad budget- och skuldrådgivning samt former för intern och extern samverkan är etablerade.
- De deltagande personerna har en bättre förmåga att hantera sin ekonomi och får därigenom bättre förutsättningar att hantera andra situationer. De kan också tillgodogöra sig individ- och familjeomsorgens övriga stödinsatser.
- Inom hela individ- och familjeomsorgen har kunskapsnivån ökat om ekonomins betydelse för utsatta personer och familjer. Det betyder att avdelningarna "individ- och familjeomsorg" och "arbete och bistånd" har en förbättrad helhetssyn på "klientens" situation.

Projektid

Projektet beräknas pågå under två år.

Kostnader

Den bedömning förvaltningen gör, är att två budget- och skuldrådgivare på heltid behövs i projektet och en administrativ assistent. Den administrativa assistenten ska bland annat hålla i egna medel där så behövs, ta emot alla anmälningar och underrättelser om hyreskulder, störningar samt göra registerkontroller. Därutöver kommer ordinarie medarbetare såsom bosamordnare, husfru, behandlingsassistenter, uppsökare och utredande socialsekreterare att ingå med en del av sin arbetstid.

Kostnad per år $2 \times 465.000 \text{ kr} + 400.000 \text{ kr} = 1.330.000 \text{ kr}$ per år. Kostnader under två år, 2.660.000 kr. Kostnader för förvaltningens personal, uppsökare, bosamordnare, boendestödjare och behandlingsassistenter beräknas till cirka 3,3 mnkr per år.

Bilaga:

1. Ansökan till Socialstyrelsen
2. Socialstyrelsens inbjudan